

## VILNIAUS TECHNOLOGIJŲ IR VERSLO PROFESINIO MOKYMO CENTRO KRIZIŲ VALDYMO TVARKOS APRAŠAS

### I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo Vilniaus technologijų ir verslo profesinio mokymo centre (toliau – Centras) tvarkos aprašas reglamentuoja Centro krizių valdymo komandos veiklas, narių funkcijas, darbo organizavimą bei institucijų bendradarbiavimą krizių valdymo Centre metu.

2. Krizių valdymo tikslai:

2.1. užtikrinti, kad krizės įveikimo metu ugdymo procesas Centre vyktų įprasta tvarka arba kuo greičiau prie jos grįžtų;

2.2. užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą.

3. Krizių valdymo Centre koordinatoriai, organizatoriai ir vykdytojai yra Centro krizės valdymo komanda, vaiko gerovės komisija (toliau – VGK).

4. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

**4.1. krizinė situacija** – situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, pasimetimas ir kt;

**4.2. krizė Centre** – netikėtas ir/ar pavojingas įvykis, sutrikdantis įprastą bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiantis visą ar didesnę Centro bendruomenės dalį. Krizinių situacijų pavyzdžiai: mokinio ar bendruomenės nario savižudybė, kita komplikauta netektis: bendruomenės nario mirtis dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, nelaimingas atsitikimas, susijęs su mirties grėsme mokykloje, susišaudymas mokykloje, gaisras mokykloje, įkaitų paėmimas, bendruomenės nario dingimas ir kt;

**4.3. krizės valdymas Centre** – veiksmai, kuriuos atlieka Centro administracija, VGK siekdamas įveikti krizės sukeltas problemas ir teikti bendruomenei veiksmingą pagalbą. Krizių valdymas apima pagalbos organizavimą, Centro bendruomenės (įskaitant tėvus) bei kitų institucijų informavimą, bendravimą su žiniasklaida, pasirūpinimą mokyklos bendruomenės narių saugumu ir pan.;

**4.4. krizių valdymo Centre komanda (Centro komanda)** – Centre nuolat veikianti krizių valdymą vykdanči komanda, kurią sudaro administracijos, švietimo pagalbos specialistų, mokytojų atstovai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų;

**4.5. krizės valdymo koordinatorius** – specialistas, paskirtas Centro, kuris koordinuoja krizės valdymą ugdymo įstaigoje. Ugdymo įstaigos koordinatoriumi gali būti skiriamas asmuo, turintis tinkamą kvalifikaciją krizinei situacijai vertinti, įvertinti ir koordinuoti;

**4.6. savižudybės grėsmė** – situacija, kai yra identifikuojamas asmuo, turintis ketinimų nusižudyti;

**4.7. savižudybės krizės prevencija** – veiksmai, kuriuos atlieka Centro administracija, ugdymo įstaigos psichologas ir/ar socialinis pedagogas, pasitelkdamas kitus narius ir kitų institucijų specialistus siekiant suteikti reikiamą pagalbą ir užkirsti kelią asmens savižudybei.

## II SKYRIUS KRIZIŲ VALDYMO CENTRE ORGANIZAVIMAS

### 5. Krizių valdymas Centre:

5.1. krizių valdymą Centre organizuoja ir vykdo nuolat veikianti Krizių valdymo komanda (toliau – Centro komanda);

5.2. Centro komandą sudaro: Centro direktorius, skyrių vedėjai, psychologė, socialiniai pedagogai, gimnazijos skyriaus vedėja, plėtros skyriaus vedėja – specialistai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų, tai yra komunikacijos, bendradarbiavimo, komandinio darbo, konfliktų sprendimo įgūdžių. Centro komanda bendradarbiauja ir veikia kartu su VGK. Centro komandos sudėtį tvirtina įstaigos vadovas;

5.3. Centro komandos paskirtis krizės metu – įvykus krizei atkurti įprastą Centro/skyriaus bendruomenės veiklą, užtikrinti krizės paveiktiems Centro/skyriaus bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą ir informuoti apie įvykį;

5.4. Centro komandai vadovauja koordinatorius – direktorius.

5.5. krizių valdymą Centre koordinuoja ir vadovauja komandai Centro komandos koordinatorius.

5.6. Centro komandos nariai pasiskirsto funkcijomis, kurias vykdys krizės valdymo Centre/skyriuje metu;

5.7. Centro komandos nariai turi nuolat tobulinti kvalifikaciją krizių valdymo srityje;

5.8. Centro komanda koordinuoja periodinį (kasmetinį) visų bendruomenės narių (pedagogų, kitų mokyklos darbuotojų, mokinių ir jų tėvų/globėjų) krizių valdymo žinių atnaujinimą.

### 6. Centro komandos funkcijos krizės metu:

#### **6.1. Centro komandos koordinatorius – direktorius:**

6.1.1. nedelsiant įvertina krizės aplinkybes, informuoja apie įvykį Centro steigėją palaiko su juo ryšį;

6.1.2. sukviečia Centro komandą, numato Centro komandos veiksmus.

6.1.3. pateikia Centro darbuotojams informaciją apie įvykį;

6.1.4. sprendžia Centro darbo organizavimo klausimus;

6.1.5. informuoja nukentėjusio(-ių) šeimos narius (jei įvykis įvyko mokykloje);

6.1.6. užtikrina, kad Centro komandos nariams, dalyvaujant krizės valdymo veikloje, būtų paskirti asmenys jų tiesioginiam darbui dirbti;

6.1.7. nuolat stebi, renka informaciją, vertina krizės valdymo procesą, prireikus koreguoja krizės valdymo veiksmų planą (1 priedas);

#### **6.2. Centre atsakingas už informacijos sklaidą bendruomenėje ir bendravimą su žiniasklaida asmuo – plėtros skyriaus vedėja:**

6.2.1. apibrėžia žiniasklaidos atstovų buvimo Centre/skyriuose galimybes;

6.2.2. numato bendravimo su žiniasklaida vietą ir laiką;

6.2.3. parengia preliminaras žiniasklaidos informavimo gaires;

6.2.4. suderina pranešimų, interviu ir komentarų apie krizinę situaciją Centre turinį su Centro steigėju;

6.2.5. parengia preliminaras Centro bendruomenės (mokytojų, Centro darbuotojų, tėvų/globėjų) informavimo gaires; rengiant pranešimus Centro bendruomenei pateikiami tik patvirtinti faktai ir informuojama apie priimtus sprendimus prevencijai ir intervencijai;

6.2.6. informuoja Centro bendruomenę apie savo funkcijas ir paprašo individualiai neteikti žurnalistams informacijos;

6.2.7. rūpinasi informacijos sklaida apie pagalbos galimybes Centre;

6.2.8. padeda kitiems specialistams, dalyvauja pokalbiuose.

### **6.3. Centre atsakingi už mokinių ir kitų Centro bendruomenės narių saugumą – skyrių vedėjai (bendrabutyje - bendrabučio administratorė):**

6.3.1. informuoja mokytojus, kaip jie turėtų pranešti mokiniams apie įvykį;

6.3.2. užtikrina, kad skyriaus mokiniai apie įvykį būtų informuojami visose grupėse vienu metu;

6.3.3. teikia pasiūlymus direktoriui dėl Centro/skyrių darbo organizavimo;

6.3.4. koordinuoja krizės įveikimo procesą skyriuose (kaupia informaciją apie labiausiai įvykio paveiktus asmenis, pagalbos teikimą ir pan.).

### **6.4. Centre krizės metu pagalbą teikia: psichologė, socialiniai pedagogai, gimnazijos skyriaus vedėja, bendrabučio auklėtojos.**

6.4.1. užmezga ryšius su įvairiomis organizacijomis ir bendruomenės struktūromis, galinčiomis padėti Centrai krizės atveju;

6.4.2. kreipiasi pagalbos į policiją, medicinos įstaigas, Vaiko teisių apsaugos tarnybą ir kitas institucijas;

6.4.3. užtikrina individualaus ir grupinio konsultavimo galimybę;

6.4.4. numato vieta psichologinės pagalbos teikimui ir teikia psichologinę pagalbą;

6.4.5. konsultuoja visus Centro bendruomenės narius, kuriems reikalinga pagalba;

6.4.6. teikia informaciją mokiniams ir jų tėvams, neleidžia skliti gandams;

6.4.7. padeda kitiems specialistams, dalyvauja pokalbiuose;

6.4.8. koordinuoja grupių vadovų ir mokytojų veiksmus;

6.4.9. teikia pasiūlymus Centrai direktoriui dėl ugdymo įstaigos darbo organizavimo;

6.4.10. prireikus išorinių psichologinės pagalbos šaltinių, kreipiasi į Vilniaus pedagoginės psichologinės tarnybos (PPT) specialistus/ Krizių įveikimo centro specialistus;

### **6.5. Krizės valdymo laikotarpiu itin svarbus grupių vadovų ir mokytojų vaidmuo. Jie:**

6.5.1. rengia pokalbius grupėse;

6.5.2. neleidžia skliti gandams;

6.5.3. atsako į mokinių klausimus;

6.5.4. sudaro galimybę mokiniams laisvai reikšti emocijas;

6.5.5. identifikuoja mokinius, kuriems reikia pagalbos;

6.5.6. palaiko ryšius su tėvais (informuoja tėvus apie įvykį, teikia informaciją apie pagalbos galimybes per elektroninį dienyną, SMS žinutes, elektroninį paštą, skambučius tėvams ir pan.).

### **7. Centro komanda įvykus krizei sudaro krizės valdymo veiksmų planą (1 priedas):**

7.1. Nedelsiant po įvykio:

7.1.1. sukviesti Centro komandą, prisiminti kiekvieno funkcijas ir atsakomybę;

7.1.2. nustatyti krizės faktus, krizės padarinių laipsnį;

7.1.3. numatyti pagalbos teikimo vietas ir formas;

7.1.4. prieš prasidedant pamokoms, sukviesti mokytojų pasitarimą, kurio metu instruktuoti mokytojus apie tai, kaip reikėtų pateikti informaciją mokiniams;

7.1.5. pateikti rekomendacijas, kaip padėti mokiniams reikšti emocijas ir reaguoti į įvykį;

7.1.6. suteikti informaciją Centrai bendruomenei apie tai, kur ir kaip bus teikiama pagalba;

7.1.7. suteikti neatidėliotiną psichologinę, socialinę, socialinę-pedagoginę pagalbą tiems, kuriems jos labiausiai reikia;

7.1.8. pirmosios dienos pabaigoje aptarti pagrindinius dienos įvykius, numatyti svarbiausius kitos dienos veiksmus.

7.2. Kitą dieną:

7.2.1. stebėti situaciją, esant reikalui koreguoti krizės valdymo veiksmų planą;

7.2.2. organizuoti tolesnį pagalbos teikimą Centro/skyriaus bendruomenės nariams;

7.2.3. vykdyti šviečiamąją veiklą, slopinti gandus;

7.2.4. aptarti tėvų informavimą ir prevencinio švietimo klausimus;

7.2.5. dienos pabaigoje aptarti pagrindinius įvykius, numatyti tolesnius veiksmus.

7.3. Vėlesnėmis pirmosios savaitės dienomis:

7.3.1. organizuoti trumpus esamos situacijos aptarimus;

7.3.2. tęsti numatytą pagalbos priemonių įgyvendinimą.

8. Centro komandai nusprendus, kad situacija normalizavosi, postvencinė veikla nutraukiama.

9. Centro komanda įgyvendinusi krizės valdymo plane numatytus veiksmus, įvertina krizės valdymo Centre veiksmų sėkmingumą ir teikia rekomendacijas dėl jų efektyvumo gerinimo.

10. Centro komandos koordinatorius direktorius organizuoja Centro komandos posėdžius. Centro komandos posėdžiai organizaciniais klausimais (planavimas, dalyvavimas kvalifikacijos tobulinimo kursuose ir kt.) organizuojami ne rečiau kaip du kartus per mokslo metus.

11. Centro komandos koordinatorius informuoja Centro steigėją apie krizės įveiką ir rezultatus;

12. Centro komanda baigus aktyvius veiksmus, 1-2 mėnesius tęsia rizikos grupės asmenų stebėjimą ir vertina situaciją bendruomenėje;

13. krizės paveikti aukos (-ų) artimieji informuojami apie psichologinės pagalbos galimybes, motyvuojami ir nukreipiami pagalbai;

14. VGK kartu su Centro komanda numato krizių prevencijos renginių organizavimą Centro bendruomenėje;

### **III SKYRIUS SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS PREVENCIJA**

15. Bet kuris Centro darbuotojas, sužinojęs apie mokinio ar kito bendruomenės nario ketinimą nusižudyti ar mintis apie savižudybę, turi informuoti ugdymo įstaigos psichologą arba jo nesant mokyklos socialinį pedagogą ir Centro komandos vadovą.

16. Centro komandos vadovas įvertina situaciją ir organizuoja tolesnę pagalbą, veiksmus suderindamas su VGK pirmininku. Kai mokinys ketina nusižudyti, nedelsiant informuojami jo tėvai/globėjai ir tolesnis pagalbos teikimas derinamas su jais, o prireikus su Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriumi vaiko saugumui užtikrinti. Apie pagalbos teikimą kiekvienu savižudybės grėsmės atveju yra pildomas pagalbos teikimo vaikui esant savižudybės krizės grėsmei eigos lapas (2 priedas).

17. Tęstinę pagalbą esant savižudybės krizei teikia psichikos sveikatos specialistai.

18. Apie kitų Centro bendruomenės narių informavimą po mokinio savižudybės krizės ir jų įtraukimą į pagalbos procesą sprendžia Centro komanda kartu su mokiniu ir jo tėvais/globėjais.

19. Nepilnamečio mokinio tėvams/globėjams atsisakius pagalbos mokiniui, esančiam savižudybės krizėje, Centro komanda apie tokį atvejį informuoja Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių.

#### **IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

20. Visi pagalbą krizinėje situacijoje teikę specialistai turi laikytis konfidencialumo, gauti ir teikti informaciją tiek, kiek būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas ir nepažeidžiant vaiko teisių ir teisėtų interesų.

---

### KRIZĖS VALDYMO VEIKSMŲ PLANAS

Traumuojantis įvykis: data, įvykio pobūdis:

.....  
.....

Informacijos apie įvykį šaltinis (kas informavo apie įvykį?):

.....  
.....

Kada ir kokias įstaigas planuojama informuoti apie įvykį:

.....  
.....

Pagalbos teikėjai:

.....  
.....

Aktyvios pagalbos teikimo pradžia:.....

Aktyvios pagalbos teikimo pabaiga:.....

Pagalbos priemonės/veiksmai bendruomenei:

<b>Veiksmai</b>	<b>Aprašymas</b>	<b>Atsakingas Centro komandos narys</b>
Situacijos įvertinimas, pirminis pagalbos gavėjų ir teikėjų nustatymas.		
Informacijos apie įvykį tikslinimas, krizės padarinių laipsnio įvertinimas (kiek žmonių paveikė, poveikio mastas).		
Pranešimų rengimas ir platinimas. (Mokiniams, tėvams/globėjams, mokytojams, personalui, žiniasklaidai, steigėjui).		
Informacijos apie įvykį pateikimo būdo numatymas		

(rašytiniai pranešimai, skambučiai telefonu, bendruomenės susirinkimas, pranešimai pamokų metu).		
Pagalbos teikimo vietų ir Centro komandos darbo vietos numatymas.		
<b>Krizės intervencijos veiksmų numatymas</b>		
Mokiniams (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius).		
Tėvams (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius).		
Centro/skyriaus bendruomenei (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius).		
Nuolatinis situacijos stebėjimas, pagalbos priemonių tikslinimas.		
Sunkumai teikiant pagalbą.		

Rekomendacijos dėl galimų intervencijos/prevencijos priemonių įgyvendinimo siekiant spręsti pastebėtas rizikas pagalbos teikimo metu:

.....  
.....  
.....

Centro komandos koordinatorius (parašas)

**PAGALBOS TEIKIMO VAIKUI ESANT SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS GRĖSMEI EIGOS  
LAPAS**

Įvykio pobūdis/aprašymas:

.....  
.....  
.....

Kas informavo:.....

Kada:.....

Data, laikas	Specialistas	Veiksmai